

**RIBIŠKA ZVEZA SLOVENIJE
DELOVNA SKUPINA**

P R E D L O G

**NADALJNIH UKREPOV IN AKTIVNOSTI ZA PREPREČEVANJE IN
UVELJAVLJANJE ŠKODE ZARADI OBRATOVANJA HIDROENERGETSKIH
OBJEKTOV**

OKTOBER 2018

VSEBINA

- 1. UVOD**
- 2. POJASNILA K POSAMEZNYM PREVENTIVNYM UKREPOM**
 - 2.1. UKREPI V ZVEZI Z MONITORINGOM STANJA VODA,
SPREMLJANJEM LETNIH POROČIL IN VZPOSTAVITVI RIBJEGA
MONITORINGA**
 - 2.2. UKREPI V ZVEZI Z UKREPI UPRAVLJANJA VODA ZA OBDOBJE 2016-
2021, POSEBEJ GLEDE PREHODNOSTI PREČNIH OBJEKTOV NA VODAH,
IZGRADNJE RIBJIH STEZ IN PREMEŠČANJA SEDIMENTOV NA PREČNIH
PREGRADAH**
 - 2.3. UKREPI V ZVEZI Z VODNYM REŽIMOM OBRATOVANJA HE, POSEBEJ
GLEDE NIHANJA VODE TER NAČRTI VZDRŽEVANJA IN OBRATOVANJA**
 - 2.4. UKREPI GLEDE KALJENJA REKE DRAVE**
- 3. POJASNILO K UKREPOM, KI SE NANAŠAJO NA ŽE POVZROČENO
ŠKODO**
- 4. SKLEPNO**

1. UVOD

Upravni odbor Ribiške zveze Slovenije je na seji dne 14.2.2018 imenoval delovno skupino za realizacijo 12. in 13. sklepa, sprejetega na 26. seji Upravnega odbora dne 21.12.2016.

Naloga delovne skupine je bila priprava predloga nadaljnjih ukrepov in aktivnosti za preprečevanje in uveljavljanje škode zaradi obratovanja hidroenergetskih objektov v Sloveniji, časovni okvir in njihove nosilce. Delovna skupina predlog posreduje v obravnavo Upravnemu odboru.

Tričlanska delovna skupina je predlog ukrepov pripravila v sestavi: Jože Cepec-predsednik, Marijan Gaber-član in Mohor Slatner-član.

Delovna skupina uvodoma povzema, da je predloge ukrepov pripravila na podlagi osnov, določenih v sklepu o imenovanju delovne skupine, upoštevajoč pozitivno zakonodajo in vrsto splošnih ugotovitev v študijah in strokovnih člankih o vplivu hidroelektrarn na hidromorfološko stanje vodnih teles površinskih voda, o vplivu na ribe in njihove habitate ter gor in dol vodno selitev, na drstišča in pasišča, itd .

Predlog ukrepov je razdeljen po vsebini na dva dela.

V prvem delu smo opredelili ukrepe in aktivnosti, ki se nanašajo na preprečevanje škode. Pri tem smo izhajali iz tega, da je obseg posamičnih pojavnih oblik ukrepov in aktivnosti velik in jih je skoraj nemogoče posamično opredeljevati. V posledici tega smo ukrepe in aktivnosti združevali v smiselne celote pri tem pa upoštevali, da je v zakonodaji (Zakon o vodah, Zakon o varstvu okolja, ...) vrsta nalog in opravil, ki so jih dolžni izvajati in kontrolirati državni organi, meddržavne komisije, koncesionarji in drugi.

Osnovno vodilo nam je bilo, da je potrebno izhajati iz že obstoječih programom, se z njimi dobro seznaniti in poskrbeti, da se dosledno izvajajo in spoštujejo. Ribiške družine morajo v celoti poznati stanje na svojem delovnem področju. Na podlagi tega vedenja lahko, ob uporabi orodij in mehanizmov, v določeni meri vplivajo na stanje voda in škode, ki nastajajo zaradi obratovanja hidroenergetskih objektov.

V drugem delu smo opredelili naloge in ravnanja ribiške družine v primeru nastanka samega škodnega dogodka.

Velik problem nam je povzročala opredelitev nosilca za izvajanje preventivnih ukrepov. Gre za zahtevna, največkrat strokovna opravila, ki jih bo posamezna ribiška družina, ob obilici tekočega dela, reševanju stalne družinske problematike, pomanjkanju strokovnega kadra, težko izvajala. Smiselno bi bilo, da se določene aktivnosti izvajajo na višjem nivoju organiziranosti, nekatere zadeve so po naravi stvari takšne, da bi se lažje izvajale na nivoju ZRD, nekatere pa bi bilo primerno izvesti na nivoju RZS.

2. POJASNILA K POSAMEZNYM PREVENTIVNYM UKREPOM

2.1 Ukrepi v zvezi z monitoringom stanja voda, spremljanja letnih poročil in vzpostavitvi ribjega monitoringa

V skladu z Zakonom o vodah, Zakonom o varstvu okolja in vrsto podzakonskih aktov so v Sloveniji vzpostavljeni programi monitoringov, ki spremljajo stanje voda na posameznem vodnem območju in obsegajo:

- spremljanje kemijskega in ekološkega stanja in potenciala površinskih voda, vključno s količino ali gladino toka, ki je potrebna za oceno ekološkega in kemijskega stanja ter ekološkega potenciala
- spremljanje kemijskega in količinskega stanja podzemnih voda
- spremljanje stanja voda na območjih s posebnimi zahtevami

Pravilnik o monitoringu stanja površinskih voda določa nadzorni, operativni in preiskovalni monitoring ter mrežo z merilnimi mesti na vseh pomembnih rekah in jezerih.

ARSO v zvezi z zgoraj navedenim izdelava letna poročila.

Delovna skupina ugotavlja, da ne obstaja poseben ribji monitoring in niso določena referenčna mesta za ribe. Sočasno je potrebno razviti metodologijo za ocenjevanje ekološkega stanja. Šele na tej podlagi bi bilo možno strokovno ob vedno enakih izhodiščih spremljati stanje na tem področju.

2.2 Ukrepi v zvezi z ukrepi upravljanja voda za obdobje 2016-2021, posebej glede prehodnosti prečnih objektov na vodah, izgradnje ribjih stez in premeščanja sedimentov na prečnih objektih

Program ukrepov upravljanja voda za obdobje 2016-2021 je v izvedbenem delu potrebno spremljati in pri ugotovljenih odstopanjih ukrepati v okviru možnosti, ki jih pač ima naša organizacija. Program ukrepov obravnava tudi problematiko hidromorfoloških obremenitev (gre za fizične spremembe struge, dna, obrežnega pasu, jezove, pregrade in zapornice na vodnih telesih, itd.). Te so eden ključnih razlogov, da okoljski cilji (predvsem preprečevanje slabšanja stanja voda in doseganje dobrega stanja voda), na vodnih telesih površinskih voda niso doseženi.

V programu ukrepov so za področje hidromorfoloških obremenitev določeni temeljni in dopolnilni ukrepi, ki obsegajo tako upravno-administrativne, razvojno-raziskovalne, kakor tudi tehnične-gradbene ukrepe. Kjer temeljni ukrepi ne zadoščajo, zaradi manjkajočih konkretnih meril in usmeritev za njihovo izvajanje, je pripravljen tudi nabor dodatnih (b) ukrepov. Tako se ukrep HM8 b4 ukvarja s proučitvijo problematike rečnega sedimenta z vidika doseganja dobrega stanja voda, ukrep HM7a določa ukrepe za zagotavljanje prehodnosti rib preko prečnih objektov, ukrep HM7b se ukvarja z določitvijo prioritet za vzpostavitev prehodnosti za vodne organizme na obstoječih prečnih objektih, ukrep HM2a in HM2b se nanašata na zagotavljanje dobrega stanja voda, pri proizvodnji električne energije v malih HE oziroma na posodobitev pogojev za podeljevanje podpor za proizvodnjo električne energije v malih HE z vidika dobrega stanja voda. Z enako problematiko kot zadnje navedena ukrepa se ukvarjata ukrepa HM1a in HM1b s tem, da se nanašata na velike HE.

2.3. Ukrepi v zvezi vodnim režimom obratovanja HE, posebej glede nihanja vode ter načrti vzdrževanja in obratovanja

Škoda zaradi obratovanja HE nastaja tudi zaradi frekvenc nihanja vode, kar ima posledico predvsem na drstiščih, torej na poginu iker. Posamezna ribiška družina mora poznati pogoje pod katerimi je koncesionarju dovoljeno obratovati, predvsem podatke o vodnem režimu. Prav tako je koncesionar velikih HE dolžan letno posredovati poročila o obratovanju in načrt vzdrževanja in obratovanja za tekoče leto in plan naslednjih dveh let. Ribiška družina navedene podatke nujno potrebuje, da sploh ve, kaj se bo na vodi dogajalo.

2.4. Ukrep zaradi kaljenja reke Drave

Izvajalci ribiškega upravljanja že dlje časa opažajo, da reka Drava vstopa v Slovenijo nenaravno kalna. Gre za posledico mehanskega onesnaževanja reke Drave kot posledico odstranjevanja sedimenta iz akumulacijskih bazenov HE v republiki Avstriji. Kratkoročne posledice premeščanja sedimentov na neustrezen način je kaljenje vode, spremenjena prodonosnost in spremembe substrata dna, dolgoročne posledice pa so zmanjšanje števila in površine drstišč ali uničenje obstoječih drstišč in ostalih habitatov rib ter posledično osiromašenje ali uničenje vrstne pestrosti ribjih združb, v najhujših primerih celo pogin rib.

3. POJASNILO K UKREPOM, KI SE NANAŠAJO NA ŽE POVZROČENO ŠKODO

Ukrepi se nanašajo na oceno povzročene škode, kaj vse je potrebno narediti ob škodnem dogodku in zakaj je to pomembno. Posebej so opredeljene naloge RD v primeru pogina rib in kako pristopiti k odškodninskemu zahtevku za povračilo škod. Delovna skupina je bila ob sestavi ukrepov, ki se nanašajo na ravnanje ob nastali škodi seznanjena, da bo v okviru Komisije za pravna vprašanja pri RZS do konca leta 2018 pripravljeno posebno gradivo z navedeno vsebino in tudi predstavljeno predsednikom RD na izobraževanju.

4. SKLEPNO

S predlaganimi ukrepi in aktivnostmi, tako glede preventivnega delovanja kot ob že nastali škodi, je delovna skupina sledila predvsem dolgoročnemu cilju po izboljšanju stanja voda in ribjega življa. Želja je, da se članstvo v RD ustrezno odzove in ukrepa tako v preventivnem smislu kot takrat, ko je škoda že nastala.

DELOVNE SKUPINE

PREDSEDNIK

Jože Cepec

Prilogi:

- Ukrepi in aktivnosti, ki se nanašajo na preprečevanje
- Ukrepi in aktivnosti, ki se nanašajo na povzročeno škodo